Stanovisko školitele*ky k disertační práci

Jméno a příjmení studující: MgA. Tamara Moyzes

Název práce: ARTIVISTICKÁ LABORATOŘ: PRŮVODCE*KYNĚ UMĚLECKÝM AKTIVISMEM

Stejně jako Tamara ve své disertační práci, začnu napřed trochu osobně. Měla jsem a mám velkou radost, že jsem mohla být Tamařinou školitelkou. Považuji to za čest a těším se z naší úspěšné a vřelé spolupráce. Přestože ke mně přešla až ve třetím ročníku svého studia, byla jsem si jistá, že půjde o plodnou a zábavnou kolaboraci, o výživné sdílení našich úvah a praxí.
Tamara se artivismu věnuje snad celou svou tvůrčí kariéru, zkoumá ho tedy skrze svou bohatou a dlouhodobou praxi a zároveň i akademicky. Šíře její práce a aktivit je enormní, během let jako by realizovala několik doktorátů.
V případech takto košaté praxe je vždy největší výzvou najít správný klíč a vybrat část tak, aby obsahovala logické a odpovídající zacílení pro finální disertační práci. Nakonec jsme se společně s Tamarou i její konzultantkou Vjerou Borozan, která nám byla v celém procesu velmi nápomocna, rozhodlx zaměřit se právě na činnost Artivist Labu jako praktické případové studie, což považuji za šťastné rozhodnutí. Je mnoho dalších témat, které se Tamara rozhodla nepoužít, ačkoli také patří mezi její specializace a většina z nich by si zasloužila vlastní disertační práci – jako například romské umění u nás nebo téma kulturního bojkotu.
Formát *Průvodce*kyně* považuji za vhodně zvolený, čtivý a přístupný a zároveň informačně nabitý. Rozšíření disertace o rozsáhlý projekt *Laktismus*, který Tamara zpracovává společně se svým manželem umělcem Shlomim Yaffem, dokáže čtenářstvu přiblížit, jak vypadá a funguje tvorba umělkyně, kurátorky a artivistky. Zároveň je médiem zvoleným pro prezentaci a obhajobu této práce.
Z textu dizertační práce se úplně nedozvíte, jak samotné studium probíhalo–Tamara se stala důležitou členkou ateliéru, studujícím nabízela konzultace, účastnila se klauzurních komisí a pravidelně také připravovala program na novomediální přípravku. Často skrze artist talky a workshopy sdílela s naším ateliérem a celou AVU praxi zahraničního umělectva, které v Artivist Labu vystavovala. Účastnila se i různých ateliérových aktivit, jako plenéru na Plumlově nebo výstavy *Umění oceňovat* s naším společným projektem *Cheerleaders tvýho svědomí*.
Vždy byla také činná v chodu školy – jako členka Antidiskriminační platformy, součást skupiny přepisující Etický kodex AVU a hlavně jako zásadní členka skupiny na pomoc osobám prchajícím před válkou na Ukrajině, kdy byla hlavní osobou pečující o rezidenční projekt pro ukrajinské umělectvo *Artist in Needs*, který se stal i součástí její disertační práce.

Za zásadní považuji, že Tamara ve všech částech své práce (ať už mluvíme o Artivist Labu, *Laktismu* nebo *Průvodci*kyni*) nabízí prostor pro setkání a změnu–setkání mimo

naše obvyklé uvažování, limity, prostor pro posun myšlení a jednání. Ve všech svých projektech bojuje proti nenávisti a předsudkům. Z její nezdolnosti a množství energie práci věnované je jisté, že věří kladné odpovědi na svou základní výzkumnou otázku–zda má umělecký aktivismus potenciál vést ke společenským změnám. Pokouší se také navrhnout a otestovat různé metody měření dopadu artivismu na sociální, společenské, kulturní, legislativní či institucionální rovině.
V úvodní části disertační práce nás Tamara nejprve otevřeně seznamuje se svými osobními důvody a upřímnými až intimními motivacemi, proč se takové práci vůbec věnuje. V rámci čtenářské zkušenosti takové radikální rozhodnutí pomáhá pochopení intenzity, perspektivy a poskytuje jiný druh přístupnosti k práci jako celku.

V *Průvodci*kyni* přibližuje pozadí uměleckého aktivismu, jeho historii, definice, typologie a další souvislosti, včetně etiky a právního kontextu. Obzvláště kladně hodnotím feministický genderově neutrální jazyk disertační práce, který z ní činí současný, svěží text a přispívá tak k pozitivní změně.

V Artivist Labu Tamara vytváří prostor pro hlubší uvažování nad artivismem a jeho podobami, prostor pro spolupráci a komunikování náročných témat, vznik a formulaci mnoha nových projektů, jejich prezentaci, prostor pro hlasy marginalizovaných skupin a umělectva v ohrožení. Za extrémně přínosné považuji právě Tamařiny zkušenosti při práci s umělectvem v ohrožení a exilu, znalosti načerpané skrze vlastní praxi anebo sdílení know-how s dalšími organizacemi, které se umělectvem v ohrožení také zabývají. Byla by škoda nevyužít potenciál jejích znalostí a schopnosti k realizaci české Exilové univerzity.

Laktismus je založený na velmi silném a jednoduchém poselství lásky, vzájemné podpory a sycení. Projekt stojící na rodinném příběhu odkrývá hluboké, dávné mechanismy, v kterých je mateřská láska a vzájemná podpora silnější než nesouhlas, rozdílná náboženství nebo původ. Tento umělecký projekt, který zdánlivě idealisticky hovoří o smíření a pochopení, našel svůj silný obraz v realitě ve chvíli, kdy byl během probíhajících útoků v Jeruzalémě instalován kurátorkami, stal se terapeutickým místem podpory a setkání, mimo jiné organizace Sulha, která úspěšně pracuje právě s tématem smíření osob rozdílných náboženství a etnik (konkrétně Izraelců*ek a Palestinců*ek).

Vidím velkou naději v tom, že disertační práce jako je Tamařina vznikají, a nejen o zásadních tématech solidarity a porozumění hovoří, ale intenzivně na nich pracují. Doporučuji disertační práci Tamary Moyzes k obhajobě a udělení titulu Ph.D.

V Brně 25.4. 2025

MgA. Kateřina Olivová Ph.D.